

Sachin Sir's English Speaking

Its 100% guaranteed course

सबसे आसान तरीकेसे
अंग्रेजी बोलना
सिखानेके लियेही
हम जाने जाते है।

9028851719

BAHUJAN SAURABHA

बहुजन सौरभ

उपलब्ध आहे!

मिस्त्री, टाईल्स
फिटर, पेंटर,
कारपेंटर,
प्लंबर इत्यादीसाठी खालील नंबर
वर संपर्क करावा.

संपर्क
मो. 8482839451

गुरुवार, ४ डिसेंबर २०२५

Thursday, 4 December 2025

॥ वर्ष : ५ | अंक : २५५

॥ Year : 5 | Issue : 255

दैनिक किंमत : ₹ ५/-

Daily Rate: Rs. 5/-

संसदेचे हिवाळी अधिवेशन

नवी दिल्ली : लोकसभेतील विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनी बुधवारी केंद्र सरकारवर निशाणा साधला. जातीय जनगणनेबाबत संसदेत विचारलेल्या प्रश्नावर मिळलेल्या उत्तराचा हवाला देत राहुल गांधी यांनी मोदी सरकारवर हल्लाबोल केला. त्यांनी जातीय जनगणनेला विश्वासघात म्हटले. संसदेकडून मिळलेल्या उत्तराची प्रत त्यांच्या वरील पोस्टमध्ये शेअर करताना राहुल यांनी लिहिले की, **‘संसदेत मी सरकारला जातीय जनगणनेबद्दल प्रश्न विचारले - त्यांचा प्रतिसाद धक्कादायक आहे. कोणताही ठोस चौकट नाही, कालबद्ध योजना नाही, संसदेत चर्चा नाही आणि जनतेशी संवाद नाही. इतर राज्यांमध्ये यशस्वी जातीय जनगणनेच्या धोरणांमधून शिकण्याची तयारी नाही. मोदी सरकारने केलेली ही जातीय जनगणना देशातील बहुजनांशी उघड विश्वासघात आहे.’**

जनगणनेचा पहिला टप्पा पुढील वर्षी एप्रिलमध्ये सुरू होईल. यामध्ये घरे आणि त्यांच्या रहिवाशांच्या

माहिती गोळा केली जाईल. सध्या, लडखू आणि पश्चिम बंगाल वगळता देशभरात घरांच्या यादीच्या पहिल्या टप्प्यासाठी रिहर्सल सुरू आहेत. प्रमाणकां नाही प्रशिक्षण दिले जात आहे. हे प्रमाणक ऑनलाइन आणि घरोघरी जाऊन डेटा गोळा केल्याने जनगणनेचा डेटा जलद संकलन करण्यास देखील अनुमती मिळेल. मागील जनगणनेत महत्वाचा डेटा प्रदान केला जात होता, परंतु तपशीलवार डेटा मिळविण्यासाठी अनेक वर्षे लागली. दुसरा टप्पा 2027 मध्ये केला जाईल, ज्यामध्ये जातीय जनगणना समाविष्ट आहे. स्वातंत्र्यानंतरची ही पहिलीच जातीय जनगणना आहे आणि म्हणूनच, हे काम खूप आश्चनात्मक मानले जात आहे. पहिल्यांदाच, जनगणनेत मोबाइल ॲप आणि पोर्टलचा वापर केला जाईल आणि यासाठी स्वतंत्र प्रश्न तयार केले जातील. भारतीय जनगणना कार्यालयाने सर्व राज्यांना सविस्तर सूचना पाठवल्या आहेत.

राहणीमानाची

लोकसभेतील

विरोधी पक्षनेते

राहुल गांधी

यांनी बुधवारी

केंद्र सरकारवर

निशाणा साधला.

जातीय जनगणने

बाबत संसदेत

विचारलेल्या

प्रश्नावर मिळलेल्या

उत्तराचा हवाला

देत राहुल गांधी

यांनी मोदी सरकारवर

हल्लाबोल केला.

त्यांनी जातीय जनगणनेला

विश्वासघात म्हटले.

संसदेकडून मिळलेल्या

उत्तराची प्रत त्यांच्या

वरील पोस्टमध्ये शेअर

करताना राहुल यांनी लिहिले की,

‘संसदेत मी सरकारला

जातीय जनगणनेबद्दल

प्रश्न विचारले - त्यांचा

प्रतिसाद धक्कादायक आहे.

कोणताही ठोस चौकट

नाही, कालबद्ध योजना

नाही, संसदेत चर्चा नाही

आणि जनतेशी संवाद

नाही. इतर राज्यांमध्ये

यशस्वी जातीय जनगणनेच्या

धोरणांमधून शिकण्याची

तयारी नाही. मोदी सरकारने

केलेली ही जातीय जनगणना

देशातील बहुजनांशी उघड

विश्वासघात आहे.’

पोलिस कोठडीत छळानंतर दलित तरुणाचा मृत्यू

चार पोलिस निलंबित; तपास सीआरडीकडे सोपवण्यात आला

बंगलोर : कर्नाटकची राजधानी बेंगळूरूमध्ये एका दलित तरुणाचा पोलिस कोठडीत संशयास्पद परिस्थितीत मृत्यू झाल्याची एक धक्कादायक घटना समोर आली आहे. बेजबाबदारपणा आणि कहराच्या आरोपांनंतर चार पोलिसांना निलंबित करण्यात आले आहे. आता तपास केंद्रीय गुप्तचर संस्थेकडे (सीआयडी) सोपवण्यात आला आहे. मृत तरुणाचे नाव 22 वर्षीय दर्शन पी.जी. असे आहे, जो बेंगळूरूच्या विवेकनगर येथील रहिवासी होता. 26 नोव्हेंबर रोजी शहराबाहेरील एका खाजगी पुनर्वसन केंद्रात त्याचा मृत्यू झाला. मृत्यूपूर्वी पोलिसांनी त्याला मारहाण केली आणि योग्य वैद्यकीय उपचार नाकारले असा कुटुंबाचा आरोप आहे. मृत तरुणाच्या आईच्या म्हणण्यानुसार, दर्शनला 12

नोव्हेंबर रोजी पोलिसांनी दारू पिऊन गोंधळ घालल्याबद्दल आणि घाबरारी केल्याबद्दल अटक केली होती. तुरुंगात पाठवण्याऐवजी, त्याच्या आईच्या विनंतीवरून त्याला 16 नोव्हेंबर रोजी पुनर्वसन केंद्रात पाठवण्यात आले. या प्रक्रियेदरम्यान पोलिसांनी 7,500 रुपयेही घेतले असा कुटुंबाचा आरोप आहे. तिने सांगितले की तिला तिच्या मुलाशी संपर्क साधण्यास नकार देण्यात आला आणि तो बस आहे याची सतत खात्री देण्यात आली. तथापि, 26 नोव्हेंबर रोजी तिला अचानक सांगण्यात आले की त्याला श्वास घेण्यास त्रास होत आहे आणि त्याचा मृत्यू झाला आहे. आईने दावा केला की दर्शनच्या शरीरावर जखमांच्या स्पष्ट खुणा आहेत, ज्यामुळे तिला पोलिस कोठडीत मारहाण झाल्याचा संशय आला.

शांतीवन, चिचोली येथे महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त शनिवारी अभिवादन सभा

नागपूर : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या 69व्या महापरिनिर्वाण दिना निमित्त शांतीवन, चिचोली प्रकल्प येथे 06 डिसेंबर 2025 रोजी अभिवादन सभेचे आयोजन करण्यात आले. देश-विदेशातील भिक्खू, सामाजिक कार्यकर्ते, तसेच अनुयायींची मोठी उपस्थिती लाभणार आहे.

कार्यक्रमाचे विशेष आकर्षण धम्मकाया फाउंडेशन, थायलंड येथील भंते किट्टीपोंग हेमवामसो (चीफ ऑफ इंटरनॅशनल रिलीजन्स) भंते पासुरा दंतमनो (सीनियर कन्सल्टंट, इंटरनॅशनल रिलीजन्स) यांचे आगमन होणार आहे. त्यांच्या धम्मदेशना आणि मार्गदर्शनाने उपस्थितांना अध्यात्मिक ऊर्जा लाभणार आहे. तसेच नागपूरतील प्रख्यात यूरोलॉजिस्ट डॉ. संजय रामटेके यांनी कार्यक्रमस प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित राहणार आहेत. कार्यक्रमाला अध्यक्षस्थान चंद्रशेखर गोडबोले, विश्वस्त इंडियन बुद्धिस्ट कौन्सिल हे राहतील. प्रास्ताविक संजय पाटील, विश्वस्त व खजिनदार इंडियन बुद्धिस्ट कौन्सिल हे करतील.

कार्यक्रमात सकाळी 8 ते 10 पवित्र अस्थि कलशस अभिवादन व बुद्ध वंदना, दुपारी 12 ते 1.30 धम्मदेशना, भंते किट्टीपोंग व भंते पासुरा, दुपारी 2 ते 5 संगीतमय अभिवादन, 7 नोट्स इंटेंट, अविरता दुपारे व समूह, सायं. 5.30 कंडल मार्च, सायं. 6 वा. बुद्धवंदना व समारोप. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी इंडियन बुद्धिस्ट कौन्सिल, भारतीय बौद्ध परिषद आणि शांतीवन चिचोली, नागपूर विशेष प्रयत्न करीत आहेत.

मुसळधार पावसाने तामिळनाडूच्या किनारी भागात प्रचंड हाहाकार

चेन्नई : बुधवारी तामिळनाडूच्या किनारी भागात आणि राज्याच्या काही अंतर्गत भागात मुसळधार पाऊस पडला. मुसळधार पावसाचा अंदाज लक्षात घेता प्रशासनाने आज अनेक जिल्ह्यांमधील शाळा आणि महाविद्यालयांना सुट्टी जाहीर केली आहे. चेन्नई आणि शेजारील तिरुवन्नूर, चेंगलपट्टी आणि कांचीपुरम जिल्ह्यांमध्ये मुसळधार पाऊस पडला, ज्यामुळे निवासी भागात आणि मुख्य रस्त्यांवर अचानक पाणी साचले. चेन्नईच्या उपनगरीय भागात असलेल्या रेड हिल्समध्ये अग्निशमन आणि बचाव सेवा विभागाच्या कर्मचाऱ्यांनी बोटीमधून नऊ जणांना वाचवले आणि मदत छवण्यांमध्ये देवण्यात आले. ‘आम्ही भुयारी मार्ग पाण्यात बुडू नयेत, ज्यामुळे लोकांना त्रास होणार नाही याची खात्री करण्याचा प्रयत्न करत आहोत,’ असे ते म्हणाले. पुरामुळे विस्थापित झालेल्या कुटुंबांना तात्पुरते राहण्यासाठी असलेल्या 200 हून अधिक मदत शिबिरांमध्ये मोफत अन्न पुरवले जात असल्याचे त्यांनी सांगितले.

झाली, ना सदस्यांची एकमताने मंजुरी

मिळली. त्यामुळे मंजुरीबाबत प्रसारित झालेली

माहिती दिशाभूल करणारी आहे असे त्यांनी नमूद

केले. दीक्षाभूमीच्या विकासासाठी मोठ्या प्रमाणात

निधी उपलब्ध असूनही भूमिगत पाकिंगसह काही

तांत्रिक मुद्द्यांमुळे काम ठप्प झाले आहे. या

पार्श्वभूमीवर राज्य सरकारने, समाज कल्याण

विभागाने, कंत्राटदार कंपनीने आणि स्मारक

समितीने एकत्रित बैठक घेऊन आराखडा अंतिम करावा, आणि त्यानंतरच पुढील कामांना गती द्यावी अशी मागणी त्यांनी केली. दीक्षाभूमी हे जगभरातील बौद्ध अनुयायांचे श्रद्धास्थान आहे. सर्वमान्य आणि पारदर्शक विकास आराखड्याशिवाय कामाला सुरुवात होऊच शकत नाही. जनता आणि अनुयायांची भावना लक्षात घेऊन निर्णय झाला पाहिजे,’ असेही डॉ. गवंई म्हणाले.

नागपूर विद्यापीठाला अखेर पहिल्या महिला कुलगुरु डॉ. मनाली क्षीरसागर यांची राज्यपालांकडून नियुक्ती

नागपूर : रा.तु.म. नागपूर विद्यापीठाच्या इतिहासात सुवर्णक्षण घडत पडलेल्यादाच महिला कुलगुरु पदवार नेमणूक झाली आहे. राज्यपाल आणि विद्यापीठाचे कुलाधिपती माननीय रमेश बैस यांनी डॉ. मनाली क्षीरसागर यांची कुलगुरू म्हणून औपचारिक नियुक्ती जाहीर केली असून, नियुक्ती आदेश विद्यापीठ प्रशासनाला सुपुर्द करण्यात आले आहेत. डॉ. क्षीरसागर या शिक्षणक्षेत्रातील प्रगल्भ संशोधक व अनुभवी प्रशासक म्हणून ओळखल्या जातात. राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील 25 पेक्षा जास्त संशोधन प्रकल्पांमध्ये त्यांचा सहभाग असून, उच्च शिक्षण व्यवस्थापन, शैक्षणिक गुणवत्ता सुधारणा आणि विद्यार्थीकेंद्रित अभ्यासक्रम विकास यासाठी त्या सातत्याने कार्यरत आहेत. या नियुक्तीमुळे विद्यापीठात प्रगतीशील, पारदर्शक आणि विद्यार्थी ‘संशोधनाभिमुख कामकाजाला नवी गती मिळेल, अशी अपेक्षा व्यक्त केली जात आहे. नागपूर विद्यापीठाच्या स्थापनेनंतर तब्बल शतकाहून अधिक काळांतर महिला कुलगुरूंची नियुक्ती होणे हा ऐतिहासिक टप्पा ठरला आहे. डॉ. मनाली क्षीरसागर लवकरच पदभार स्वीकारणार असून आगामी कालावधीत नव्या शैक्षणिक धोरणांची अंमलबजावणी, डिजिटलायझेशन, संशोधन/सहयोग करार आणि रोजगाराभिमुख शिक्षण हा त्यांचा प्राधान्यक्रम राहणार असल्याचे सूत्रांनी सांगितले.

32,000 प्राथमिक शाळेतील शिक्षकांची नोकरी अबाधित : कलकत्ता उच्च न्यायालय

कोलकाता : पश्चिम बंगालमधील प्राथमिक शाळेतील शिक्षकांना कोलकाता उच्च न्यायालयाने मोठा दिलासा दिला आहे. कोलकाता उच्च न्यायालयाने बुधवारी असा निर्णय दिला की 32,000 प्राथमिक शाळेतील शिक्षक त्यांच्या नोकऱ्या कायम ठेवतील. न्यायमूर्ती तपन चक्रवर्ती यांच्या खंडपीठाने न्यायमूर्ती अभिजित गंगोपाध्याय यांच्या एकल न्यायाधीशांच्या खंडपीठाच्या निर्णयाला रद्द केले.

2014 मध्ये शिक्षक पात्रता चाचणी (टीईटी) द्वारे भरती झालेल्या पश्चिम बंगालमधील 32,000 प्राथमिक शाळेतील शिक्षकांच्या नियुक्त्या रद्द करण्याचा एकल खंडपीठाचा आदेश कलकत्ता उच्च न्यायालयाच्या एका खंडपीठाने बुधवारी रद्दबातल ठरवला. न्या. तपन चक्रवर्ती यांच्या अध्यक्षतेखालील खंडपीठाने म्हटले आहे की सर्व भारतीमध्ये अनियमितता सिद्ध झाली नसल्याने एकल खंडपीठाचा आदेश कायम ठेवण्यास ते इच्छुक नाहीत. उच्च न्या. म्हटले आहे की प्राथमिक शिक्षकांना नऊ वर्षांनंतर नोकरीवरून काढून टाकल्याने त्यांच्यावर आणि त्यांच्या कुटुंबांवर खूप विपरीत परिणाम होईल. आदेशात म्हटले आहे की, उच्च न्यायालयाने या प्रकरणाची चौकशी करण्याचे

न्यायालयाच्या आदेशाने आम्हाला आनंद झाला आहे. या शिक्षकांच्या नोकऱ्या वाचल्या आहेत ही खूप मोठी दिलासादायक गोष्ट आहे. आम्हाला नोकऱ्या निर्माण करायच्या आहेत, त्या हितावून घ्यायच्या नाहीत.

- मुख्यमंत्री ममता बॅनर्जी

निर्देश दिलेल्या सीबीआयने सुरुवातीला 264 नियुक्त्या ओळखल्या होत्या ज्यामध्ये अनियमितता झाल्या होत्या, त्यानंतर आणखी 96 शिक्षकांची नावे एजन्सीच्या छाननीखाली आली. या पार्श्वभूमीवर, संपूर्ण निवड प्रक्रिया रद्द करता येणार नाही, असे न्यायालयाने म्हटले आहे. तत्कालीन न्यायमूर्ती अभिजित गंगोपाध्याय यांच्या अध्यक्षतेखालील एकल खंडपीठाने 12 मे 2023 रोजी या 32,000 प्राथमिक शिक्षकांच्या नियुक्त्या रद्द केल्या होत्या. पश्चिम बंगालचे उच्च शिक्षण मंत्री ब्राज्य बसू म्हणाले, ‘माननीय उच्च न्यायालयाच्या विभागीय खंडपीठाने आज दिलेल्या निर्णयानंतर प्राथमिक शिक्षण मंडळाने अभिनेदन. उच्च न्यायालयाच्या एकल खंडपीठाच्या निर्णयाला रद्दबातल ठरवण्यात आले आहे. 32,000 प्राथमिक शिक्षकांच्या नोकऱ्या पूर्णपणे सुरक्षित आहेत. शिक्षकांचेही अभिनेदन. सत्याचा विजय झाला आहे.

यांच्या अध्यक्षतेखालील एकल खंडपीठाने 12 मे 2023 रोजी या 32,000 प्राथमिक शिक्षकांच्या नियुक्त्या रद्द केल्या होत्या. पश्चिम बंगालचे उच्च शिक्षण मंत्री ब्राज्य बसू म्हणाले, ‘माननीय उच्च न्यायालयाच्या विभागीय खंडपीठाने आज दिलेल्या निर्णयानंतर प्राथमिक शिक्षण मंडळाने अभिनेदन. उच्च न्यायालयाच्या एकल खंडपीठाच्या निर्णयाला रद्दबातल ठरवण्यात आले आहे. 32,000 प्राथमिक शिक्षकांच्या नोकऱ्या पूर्णपणे सुरक्षित आहेत. शिक्षकांचेही अभिनेदन. सत्याचा विजय झाला आहे.

बहुजन सौरभ

इथे संपर्क साधावा

▶ प्रवीण गायकवाड

09850301528

विश्वकर्मा नगर, कुकडे लाऊड,

वंजारीनगर, एम्पेस मिल कॉलनी

▶ निलेश कांबळे

मो.नं. 94236 34976

एरिया : उंटखाना, दत्तात्रयनगर,

सुभेदार ले आउट , म्हळगीनगर

▶ सुनील कुंभारे

मो.नं. 98238 94329

▶ विशाखा नारायण

मो.नं 99602 41648

एरिया : जोगी नगर , काशी नगर,

धाडीवाल ले आउट,

सुयोग नगर, रानवाडी

▶ प्रमोद चहादे

मो.नं 9273170800

जोगी नगर, धाडीवाल ले आऊट,

संयोग नगर, नरेंद्र नगर,

▶ चंदू नगरारे

मो.नं. 9975968852

शताब्दी नगर, काशी नगर,

अभयनगर, जयवंतनगर,

भीम नगर, जोगी नगर.

▶ निलेश वालदे

मो.नं.9764772886

मोहन नगर. गौतम नगर,

गड्डीगोदाम परिसर

▶ मसारकर

918080158604

धाडीवाल ले आउट.

▶ लिना विनोद भोवते

मो.नं. 9021770694

इंदोरा, जरीपटका, भीमचौक,

नाराधर.

▶ प्रविण राजाराम ठवरे

मो.नं. 9372331798

मॉडेल टॉऊन, बेझनबाग.

▶ रितेश अनिल बोदले

मो.नं. 9511843694

WCL पॉव ग्रीड

▶ गगन प्रताप नाहारकर

मो.नं. 8793389936

मेकोसाबाग, नवा नकाशा.

▶ प्रमोद बागडे

मो.नं. 9764973627

इंदोरा, सुगत नगर.

▶ बी प्रकाश राव

मो.नं. 9022621075

भीमचौक, बेझनबाग, मेकोसाबाग.

▶ पुष्पीत कराडे

मो.नं. 8055416108

वैशाली नगर, राणी दुर्गावती चौक.

▶ राहुल राजकुमार जांबुळकर

मो.नं. 9673392025

नारी.

▶ श्रीकांत वासनिक

मो.नं. 9767624345

काचीपूर, बाबूळखेडा, पावती नगर,

रमा नगर, जय भिम नगर.

▶ मंगेश शंभरकर

मो.नं. 9970258703

नरेंद्र नगर, सुयोग नगर, भिम नगर,

शताब्दी नगर.

▶ निळकंठ वि. जवादे

मो.नं. 9623773365

रमा नगर, मनीष नगर.

▶ विनोद कृष्णारव डूले

वेदांगा न्यूजपेपर, झिंगाबाई टाकळी,

गोधनी रोड, . 7447767922

▶ आशिष थुल

9423400956

धरमपेट, आंबेडकरनगर

▶ राम मानवटकर

8626037360,

न्यू. मनीष नगर

▶ अमन शरणगात

9575673895

टेकअप सिटी , दिघोरी,

बहादुरा पेपर एजन्सी,

▶ राहुल आठवले

8485854398

संबोधी बुद्ध विहार, गिद्धीखदान,

काटोल रोड, नागपूर

▶ दिगाबर पांडुरंग वासनिक

9561974131

454- नविन सुभेदार ले आऊट

दिनेश पेपर एजन्सी

▶ गौतम भीमराव मेश्राम

जयवंत नगर , अभयनगर

9975941830

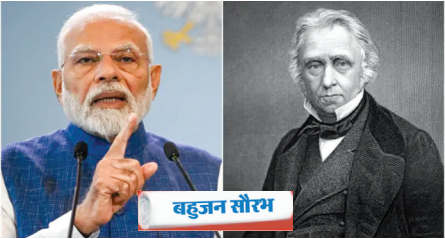
▶ स्वप्

प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी डॉमस बॉबिंग्टन मेकॉलेच्या शिक्षण पद्धतीवर केलेल्या टिप्पण्यांनी भारतातील ऐतिहासिक आणि शैक्षणिक दृष्टिकोनावर नव्याने चर्चा उघडून आणली आहे. मोदींच्या मते, मेकॉलेने भारतीयाना 'गुलाम' मानसिकता आणि पाश्चाट विचारांचे अनुकरण करणारी पिढी निर्माण केली. तथापि, मोदींची ही टिप्पणी पूर्वग्रहदूषित आणि एकपक्षी आहे. मेकॉलेच्या प्रगतिक विचार आणि कार्याबद्दल, तसेच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि पंडित जवाहरलाल नेहरू यांसारख्या प्रमुख भारतीय नेत्यांनी मेकॉले आणि त्याच्या वारशाबद्दल व्यक्त केलेल्या आधिक सूचना आणि संतुलित दृष्टिकोनावर हा लेख प्रकाश टाकतो. मेकॉलेने प्रस्थापित केलेली कायद्याची चौकट, प्रशासकीय एकीकरण आणि आधुनिक शिक्षणाची सुरुवात यांमुळे भारतीय समाज आणि राष्ट्राच्या निर्मितीमध्ये महत्त्वपूर्ण योगदान दिले, ज्याचा स्वीकार आणि वापर भारतीय नेत्यांनी आपल्या उद्दिष्टांसाठी केला. हे दिसून कसे चालेल! गेल्या काही दिवसांपासून, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी ब्रिटिश प्रशासक आणि शिक्षणतज्ञ डॉमस बॉबिंग्टन मेकॉले यांच्या शिक्षण पद्धतीवर आणि त्याचा भारतवर्षाक दृष्टिकोनावर अनेकदा टीका केली आहे. मेकॉलेच्या शिक्षण पद्धतीमुळे भारतीयामध्ये पाश्चाट विचारांची गुलामगिरी आणि भारतीय संस्कृतीपासून दूर जाणारी एक 'गुलाम' मानसिकता तयार झाली, असे मोदींचे म्हणणे आहे. ही टीका भारतीय इतिहासाच्या गुणांवर्जनाच्या आणि ब्रिटिश वसाहतीवादी वारशातून मूळ होण्याच्या व्यापक राष्ट्रीय दृष्टिकोनाचा भाग म्हणून पाहिली जाते. तथापि, मेकॉलेचा वारसा आणि त्याचे कार्य केवळ नकारात्मकच होत असे मानणे हे ऐतिहासिक दृष्ट्या अपुरे आणि पूर्वग्रहदूषित ठरू शकते. भारतीय राष्ट्र शिल्पकार मानल्या जाणाऱ्या डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि पंडित जवाहरलाल नेहरू यांसारख्या विचारवंतांनी मेकॉलेच्या कार्याबद्दल आधिक संतुलित आणि सूक्ष्म दृष्टिकोन स्वीकारला होता.

मोदींची मेकॉलेवरील टिप्पणी आणि तिचा संदर्भ :- प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी मेकॉलेच्या शिक्षण पद्धतीवर अनेकदा तीव्र टीका केली आहे. त्यांच्या मते, मेकॉलेने भारतीय शिक्षण प्रणालीचा उद्देश असा ठेवला की, 'असे लोक तयार करावे जो रानां भारतीया असतील, पण विचारां आणि मानसिकतेने ब्रिटिश असतील.' मोदींनी असेही म्हटले आहे की, या शिक्षणामुळे भारतीयामध्ये आत्मनिश्वास कमी झाला, त्यांना त्यांच्या स्वतःच्या इतिहासापासून आणि संस्कृतीपासून दृष्टाव्यासासचे वाटले आणि त्यांच्यामध्ये एक प्रकारची 'गुलाम मानसिकता' रुजली. यामुळे भारतीयामध्ये 'बाज साहेब' ही संकल्पना रुढ झाली, जो पाश्चाट संस्कृतीचे अनुकरण करत होते. मोदींच्या या टिप्पण्या भारताच्या 'आत्मनिर्भर भारत' आणि 'आपलेलेशिक मानसिकतेमधून मुक्ती' या व्यापक अजेंड्याचा भाग आहेत. त्यांचा हा दृष्टिकवाद ब्रिटिशकालीन शिक्षणामुळे भारताचे स्वातंत्र्य ज्ञान आणि परंपरांकडे दुर्लक्ष झाले आणि एक प्रकारची सांस्कृतिक विस्मृती निर्माण झाली यावर आधारित आहे. या दृष्टिकोनातून, मेकॉले हे वसाहतीवादी मानसिकतेचे प्रतीक बनले आहे, ज्यातून देशाला मूळ होण्याची आवश्यकता आहे.

मेकॉलेचे प्रागतिक विचार आणि काळ :- डॉमस बॉबिंग्टन मेकॉले (1800-1859) एक ब्रिटिश इतिहासकार, कवी, राजकारणी

मोदींची मेकॉलेवरील पूर्वग्रहदूषित टिप्पणी वास्तव आणि वैचारिक वारसा

आणि प्रशासक होता, ज्याने 1834 ते 1838 या काळात गव्हर्नर जनरलच्या कार्यकारी परिषदेचे सदस्य म्हणून भारतात काम केले. त्याचा 'मिनिट ऑन इंडियन एज्युकेशन' (1835) हा अद्याप आजही चर्चेचा विषय आहे. मेकॉलेच्या कार्याकडे केवळ नकारात्मक दृष्टिकोनातून पाहणे अन्यायकारक ठरेल, कारण त्याच्या काही विचारांनी आणि कार्यांनी भारताच्या आधुनिकीकरणात महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली आहे. मेकॉले हा भारतीय दंड संहिता (इंडियन पॅनल कोड - आयपीसी) तयार करणाऱ्या पहिल्या विधी आयोगाचा प्रमुख होता. 1838 मध्ये सादर झालेली आणि 1860 मध्ये लागू झालेली ही संहिता भारताच्या कायदेशीर प्रणालीचा आजही आधार आहे. यामुळे संपूर्ण भारतासाठी एक समान आणि तर्कसंगत कायद्याची चौकट तयार झाली, ज्यामुळे कायद्याचे राज्य प्रस्थापित होण्यास मदत झाली. या संहितेने जात, धर्म किंवा सामाजिक स्थिती विचारात न घेता सर्वांना समान कायद्यासमोर आणले, जे त्यावेळेस एक अत्यंत प्रगतिक पाऊल होते. कारण त्या काळात शिक्षणवंचितता, अंधश्रद्धा आणि जातीवादाने कळस गाठलेला होता. विज्ञानाऐवजी देशात पोथी पुराणांचेच शिक्षण दिले जात होते, म्हणून तर आपल्या देशात कुठल्याच वैज्ञानिक शोध लागलेला नव्हता! हे सत्य कसे जाणून ठेवायचे! मेकॉलेच्या 'मिनिट ऑन इंडियन एज्युकेशन' या अहवालात त्याने आधुनिक पाश्चाट विज्ञान, तत्त्वज्ञान आणि साहित्याचा परिचय करून देण्याचे उद्दिष्ट ठेवले होते. त्याचा उद्देश इंग्रजी भाषेला प्रशासकीय भाषा बनवून एक कायदम प्रशासन निर्माण करणे हा होता. या शिक्षणामुळे भारतीयाना पाश्चाट उदारमतवादी विचार, लोकशाही संकल्पना आणि वैज्ञानिक दृष्टिकोन समजून घेता आले, जे नंतर भारतीय स्वातंत्र्य चळवळीच्या वैचारिक पायाभरणीसाठी महत्त्वाचे ठरले. इंग्रजी भाषेला प्रशासकीय भाषा बनवल्यामुळे आणि एक समान कायदेशीर प्रणाली लागू केल्यामुळे, भारताच्या विविध प्रांतांमध्ये प्रशासकीय एकीकरण सादण्यास मदत झाली. यामुळे भारताच्या वेगवेगळ्या भागातील लोकांसाठी संवाद साधणे आणि वैचारिक दवाणवटाण सोपे झाले, जे कालांतराने आधुनिक भारताच्या निर्मितीसाठी महत्त्वाचे ठरले. मेकॉलेने कायद्याच्या राज्यावर भर दिल्याने आणि काही प्रमाणात

समानतेच्या तत्वांना प्रोत्साहन दिल्यामुळे, सतीप्रथा बंदी, बालविवाह प्रतिबंध आणि विधवा पुनर्विवाह यांसारख्या सामाजिक सुधारणांना कायदेशीर आधार मिळाला. जरी मेकॉलेने घेत या सुधारणा केल्या नाहीत, तरी त्याच्या कायदेशीर चौकटीने समाजसुधारकांना त्यांचे कार्य करण्यासाठी एक व्यासपीठ उपलब्ध करून दिले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना मेकॉलेकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी ब्रिटिश राजवट विशेषतः त्यांनी आणलेली कायद्याची चौकट आणि शिक्षण पद्धती यावर एक संतुलित दृष्टिकोन ठेवला होता. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे 'पाकिस्तान ऑर द पाटीशन ऑफ इंडिया' हे पुस्तक भारतीय इतिहासातील, विशेषतः हिंदू-मुस्लिम संबंधातील, सर्वात सखोल आणि चिकित्सक विश्लेषणांपैकी एक आहे. ते म्हणतात, 'मुस्लिम फौजदारी कायदा हा मध्यपूर्वेतून स्वरूपाचा आणि अत्यंत कुर होता. तो अजगदी होता आणि समाजातल्या त्याच्या एकून नव्हता. लॉर्ड मेकॉलेने भारतीय दंड संहिता लागू करून हा जुना, अमानवी कायदा रद्द केला, ही एक अत्यंत महत्त्वाची आणि पुराणीमी घटना होती.' त्यांच्या या विचारांमधून ब्रिटिश प्रशासनाने आणलेल्या आधुनिक पाश्चाट शिक्षण आणि कायद्याच्या राज्याचे महत्त्व अधोरेखित होते. डॉ. आंबेडकरांनी भारतीय समाजातील जातीय भेदभावावर तीव्र टीका केली होती. त्यांना ब्रिटिश सरकारने प्रस्थापित केलेले कायद्याचे पारंपरिक हिंदू कायद्यापेक्षा अधिक न्यायसंगत वाटले. मेकॉलेने लागू केलेली भारतीय दंड संहिता आणि इतर कायदे हे सर्व नागरिकांसाठी समान होते, ज्यामुळे उच्चवर्णीय आणि निम्नवर्णीय यांच्यातील कायदेशीर असमानता काही प्रमाणात कमी झाली. डॉ. आंबेडकरांनी या कायद्याच्या चौकटीचा उपयोग दलित समाजाच्या हक्कासाठी संपूर्ण करण्यासाठी केला, कारण या कायद्यांनी किमान तात्त्विक स्तरावर तरी समाजाचे आभासन दिले होते. डॉ. आंबेडकर हे स्वतः इंग्रजी शिक्षणाचे एक उत्कृष्ट उदाहरण होते. त्यांनी मिळालेल्या आधुनिक शिक्षणामुळेच ते आंतरराष्ट्रीय स्तरावर अभ्यास करू शकले आणि एक मोठे नेते बनू शकले. त्यांनी दलिततांसाठी शिक्षणाचे महत्त्व नेहमीच सांगितले. मेकॉलेने सुरू केलेल्या इंग्रजी शिक्षण पद्धतीमुळेच दलित आणि इतर वंचित समाजातील लोकांना पारंपरिक ज्ञान आणि व्यवसायांच्या गुलामीच्या मानसिकतेतून बाहेर पडून आधुनिक ज्ञान मिळवण्याची संधी मिळाली. या शिक्षणाने त्यांना सामाजिक आणि आर्थिक उन्नती साधण्याचे मार्ग खुले केले, जे पारंपरिक व्यवस्थेत अशक्य होते. डॉ. आंबेडकरांनी नेहमीच अंधश्रद्धा आणि कर्मकांडावर ह्सा चढवला

भीमराव सरवदे, मो. 940546644

बौद्ध धम्म - करुणा, समता आणि वैज्ञानिकतेची जगाला दिलेली अमूल्य देणगी

भारताची आध्यात्मिक आणि तत्त्वज्ञानिक परंपरा अत्यंत समृद्ध आहे. या परंपरेमध्ये बौद्ध धम्म ही एक अનોखी, मानवतावादी आणि विवेकाधिष्ठित विचारप्रणाली आहे. गौतम बुद्धांनी दोन हजार पाचशे वर्षांपूर्वी समाजाला असा मार्ग दिला जो अहिंसा, समता, करुणा, तर्क आणि शांती या सार्वत्रिक मूल्यांवर आधारित आहे. म्हणूनच बौद्ध धम्म आजही जगभरातील कोट्यवधी लोकांना प्रेरणा देत आहे.

1. **गौतम बुद्धांचे तत्त्वज्ञान** :- मानवी मूल्यांचे शाश्वत मार्गदर्शन गौतम बुद्धांची शिकवण कोणत्याही चमत्कारावर किंवा अंधश्रद्धेवर आधारित नव्हती. त्यांचे तत्त्वज्ञान हे निरीक्षण, अनुभव, विवेक आणि नैतिक आचरण यांवर आधारित स्वयंसिद्ध सत्य होते. त्यांनी शिकवले, करुणा, सत्यक विचार, समता, अहिंसा, मध्यम मार्ग, स्वावलंबन - 'अत दीपो भव' ही शिकवण आजही आधुनिक मानसशास्त्र, समाजशास्त्र आणि शांतताशास्त्रात महत्त्वाची मानी जाते.

2. **बौद्ध धम्माची वैज्ञानिक दृष्टी** :- बौद्ध धम्माचा मूलभूत आधार तर्क, अनुभव आणि वास्तव स्वीकारणे हा आहे. म्हणूनच बौद्ध धम्माला जगात **Scientific Religion** म्हणूनही ओळखले जाते. मन:शास्त्राच्या दृष्टिकोनातून मांडव्कफुलनेस हा बौद्ध धम्माचा पाया आज संपूर्ण जगात मार्क्सिक स्वास्थ्यासाठी वापरला जातो. ध्यान पद्धतीचे परिणाम आज वैज्ञानिक संशोधनातून सिद्ध झाले आहेत. नैतिकतेवर आधारित जीवनपद्धतीमुळे वैयक्तिक आणि सामाजिक शांतता निर्माण होते.

3. **समाजात समता आणि बंधुता निर्माण करणारा धम्म** :- भारताच्या इतिहासात बौद्ध धम्मामे प्रथमच सर्वांना समानतेचा अधिकार, शिक्षणाचा अधिकार आणि मानवी समानाचे स्थान दिले. बुद्धांनी स्त्री-पुरुष समानतेचा आग्रह धरून भिक्षुणी संघाची स्थापना केली. जो त्या काळातील अत्यंत प्रगत आणि क्रांतिकारी निर्णय होता. बौद्ध धम्मात जातिभेद नाही, वर्णभेद नाही, उच्च-नीचता नाही, दैववाद नाही. येथे प्रत्येक व्यक्तीला स्वतःच्या कर्मावर

बहुजन सौरभ

राष्ट्रचिन्हातील अशोक स्तंभ हे बौद्ध वारशाचे प्रतीक आहेत. यातून भारताची बौद्ध परंपरा किती गाढ आहे हे स्पष्ट होते.

6. **डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आधुनिक बौद्ध चळवळीचे प्रणेते** :- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी बौद्ध धम्माचे सखोल अभ्यासानंतर 1956 मध्ये धम्म दीक्षा घेतली. त्यांना बौद्ध धम्मात समता, नैतिकता, प्रज्ञा, लोकशाही, विज्ञानाधिष्ठित विचार ही मूल्ये सर्वोच्च वाटली. त्यांनी स्पष्ट सांगितले, 'बौद्ध धम्म हा जगातील सर्वात तर्कसंगत आणि न्यायाधिष्ठित धर्म आहे.'

7. **बौद्ध धम्मची आजच्या काळातील गरज** :- आज जगाला आवश्यक आहे. मानसिक शांतता, करुणामय समाज, विवेक, समता, सहिष्णुता, पर्यावरणप्रूरक जीवन आणि हे सर्व मूल्ये अखंडपणे बौद्ध धम्मात नांदतात. म्हणूनच बौद्ध तत्त्वज्ञान आज प्रत्येकासाठी व्यक्ती, कुटुंब, समाज आणि राष्ट्र या सर्व स्तरावर उपयुक्त आहे. बौद्ध धम्म हा केवळ धर्म नाही, तो जीवन जगण्याची पद्धत, मनाला शांत करणारी अनुभूती आणि समाजाला एकत्र ठेवणारा मानवतावादी मार्ग आहे. तो आहे करुणेचा धम्म, समतेचा धम्म विवेकाचा धम्म, अहिंसेचा धम्म, शांतीचा धम्म आणि म्हणूनच बौद्ध धम्म आजही तेवढाच शाश्वत, आधुनिक आणि प्रेरणादायी आहे. ■ ■ ■

आधारित प्रगती करण्याचा मार्ग दिला आहे.

4. **सम्राट अशोक मानवतावादी प्रशासनाचे प्रतीक** :- कलिंगयुद्धानंतर सम्राट अशोकांनी अहिंसेचा स्वीकार करून बौद्ध धम्माच्या विचारांवर आधारित राज्यकारभार चालवला. त्यांनी आपल्या शिलालेखांद्वारे समाजाला दिलेला संदेश सर्व धर्मांचा आदर करा, समाजात सौहार्द ठेवा, सर्व जीवांवर दया करा, सत्य आणि नैतिकता पाळ. त्यांनी बौद्ध धम्माचा प्रसार संपूर्ण आशियात केला. आज श्रीलंका, थायलंड, म्यानमार, जपान, चीन, भूतान, व्हिएतनाम आणि इतर अनेक देशांत बौद्ध धम्म राष्ट्रीय सत्य म्हणून स्वीकारला गेलाय.

5. **बौद्ध धम्म आणि आधुनिक भारत** :- आज भारताचा राष्ट्रीय ध्वज तिरंगा व आज भारताचा राष्ट्रीय ध्वज तिरंगा व

भगवान बुद्धांच्या काळखत 'विज्ञान' हा शब्द नव्हता, असे नव्हे वेगळ्या अर्थाने होता. पण प्रयोगशाळा

नव्हत्या, यंत्रणा नव्हत्या परंतु सत्य शोधण्याची पद्धत, अनुभव-निरीक्षण व सिद्धता हा विज्ञानाचा पाया बुद्धांनीच आधी घातला. धम्म म्हणजे आंधळ विश्वास नव्हे तर कार्य कारण भाव कारण? परिणाम हा शाश्वत नियम. म्हणूनच आज जगातील अनेक शोध बुद्धांच्या तत्वांना सिद्ध करत आहेत.

1. **मन शरीरावर परिणाम करत संदर्भ** :- सुत्तनिपात 1038 'चित्तं दमनं सुखं' - मन शुद्ध झाले तर शरीर-जीवन सुखमय होते. विज्ञान पुरावा - न्युरोसायन्स: Meditation मूळे Amygdala (Stress Center) शांत होते, रक्तदाब-हार्मोन्स नियंत्रित होतात. हार्वर्ड मेडिकल स्कूलने सिद्ध केले की दीर्घ ध्यानामुळे मेंदूची (Neuroplasticity).

2. **प्रत्येक घटना कारणातूनच उद्भवते संदर्भ** :- पटीच्चसमुपाद (निदान सुत) हे आहे म्हणून ते होते, हे नाहीसे झाले तर तेही नाहीसे होते. विज्ञान पुरावा - भौतिकशास्त्र (Causal Law) - "Every effect has a cause" - न्युटन, क्रांटरम लॉ, जनुकशास्त्र सर्वांमध्ये हाच नियम.

3. **अनित्यता - सर्व बदलत असते संदर्भ** :- अनित्य सुत (अंगुत्तर निकाय 7.2)'यदा अनित्यं तदुच्छेद' -जे बदलणारे आहे तेच दुःखाचे

कारण. विज्ञान पुरावा - थर्मोडायनॅमिक्स: Entropy? प्रत्येक वस्तू बदलते, जुन्यापासून नव्यात रूपांतर.

4. **भावना ही मेंदूतील प्रक्रिया आहे, आत्मा नसलेली गोष्ट** संदर्भ - प@स्कंध

6. **इच्छांवर नियंत्रण नसल्यास दुःख** 'संदर्भ' :- धम्मचक्रपुव्वतन सुत' तुष्णा दुःखाचा मूळ आधार. विज्ञान पुरावा - डोपामिन न्यूर-ो-सायन्स: Addiction cycle = इच्छा उत्तेजना अधिक इच्छा असतोच दुःख.

धम्म आणि आधुनिक विज्ञान सत्याचा संगम

बहुजन सौरभ

(महासतिपड्डान सुत, दीघनिकाय 22)रूप, वेदना, संतोष, संस्कार, विज्ञान - एवढेच 'मी' आहे. विज्ञान पुरावा - न्युरोलॉजी: Personality, emotions, thinking - मेंदूच्या Neural circuits व Chemical neuro-transmitters मूळे.

5. **दयाळू बनल्याने मेंदू शांत होते संदर्भ** :- करुणा मेत्ता सुत (सुत्तनिपात)मेत्ता करणं - सर्व प्राण्यांवर प्रेमपूर्वक विचार विज्ञान पुरावा - पॉझिटिव्ह सायकॉलॉजी Compassion Oxytocin वाढतो, Depression कमी, Immune system मजबूत.

आणि नियंत्रणक्षमता वाढते' संदर्भ :- आनापानसती सुत' (मज्झिम निकाय 118) ध्यास जागरूकतेने पाहा - मन पुरासामान होते. विज्ञान पुरावा - ब्रेन इमेजिंग: Meditation Prefrontal Cortex सक्रिय होतो Memory, Focus, Decision power वाढते.

8. **हिंसा नाश निर्माण करते संदर्भ** :- धम्मपद 5 अहिंसा, प्रेम, मैत्री करुणा - द्वेष कधी द्वेषाने मिटत नाही. विज्ञान पुरावा - समाजशास्त्र: Violence मानसिक आघात, PTSD, Crime chain पिढ्यानिपिढ्या

परिणाम.

9. **सत्य बोलल्याने सामाजिक स्थिरता संदर्भ** :- सिंगालोवाद सुत तिरस्कार टाळणारा, खोटे न बोलणारा समाज टिकवतो. विज्ञान पुरावा - सामाजिक मानसशास्त्र : Trust = समाजाची अर्थव्यवस्था, नाती, संघटना यांचा पाया.

10. **आत्मनिरीक्षण, स्व-निरीक्षण, = व्यक्तिमत्त्व विकास** 'संदर्भ' :- सतिपड्डान सुत' संदर्भ (मज्झिम निकाय, दिव्य (निकाय.)काय, मन, भावना, विचार यांचे निरीक्षण करा - प्रगती होईल. विज्ञान पुरावा - Cognitive Behavioural Therapy(CBT):Thought observation विकार कमी, ताण नियंत्रण, उत्पादकता वाढ. ■ ■

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी मताची काय ताकत असते याची जाणीव सुद्धा करून दिली. ते पुढे म्हणतात त्यातील सामर्थ्य ज्या दिवशी तुम्हाला कळेल तेव्हा मत विकत घेवू पाहणाऱ्यातकें कंगाल कोणीच नसेल हे सत्य कळायला तुम्हाला मला बराच वेळ लागला आहे. किंवा समाजाला याची जाणीव झाली नाही किंवा जाणीव होवुन ते राजकीय सत्तेची गुलाम झाली आहेत हे समजायला मार्ग नाही. लोकशाहीच्या उरक्यात मत ही प्रक्रिया अतिशय म्हत्वाची आहे. राजकीय हुकूमशाहीला रोखण्यासाठी मताचा अधिकार हाच हुकूम इक्षा आहे. लोकशाही व्यवस्था मजबुत करण्याचे लोकांना दिलेले एक साधन आहे. या साधणाचा उपयोग अस्थिर सरकारे स्थिर करता येतात. स्थिर सरकार अस्थिर करता येते. घराणेशाहीला पायबंद घालता येते. एकाच जातीचे धर्मांचे वर्चस्व समुज्ज नाश करता येते व श्रीमंतबरोबर गरीब माणुसही विधानसभा लोकसभेच्या सदानात जावु शकतो. जिल्हा परिषदेचा सदस्य महानगर पालिकाचे नगर सेवक, सरपंच, ग्रामपंचायत सदस्य, मताच्या अधिकार असल्यामुळे सर्व समाजाला हे शक्य झाले आहे. महत्त्वाच्या अधिकारांने स्थला स्वातंत्र्य बहाल केले. ती सुद्धा लोकशाही च्या उरक्यात सहभागी होवु शकते व पुरुषाच्या बरोबरीने देशाचा, राज्याचा, शहराचा, गावाचा राज्यकारभार सांभाळु शकते. काळानुसार मताच्या प्रक्रियेमध्ये बदल झाले. बॅलेट पेपर ही मतदानाची प्रक्रिया पाश्चात्य संस्कृतिचे अनुकरण करून भारतात महीन प्रक्रिया स्विकारली आणि माणसाच्या मताचे मूल्य कमी होत गेले आणि मतदानाचे यंत्रण्यु सुरु झाले आणि या यंत्र युगाच्या आधारवार आपली निरंकुश सत्ता स्थापन करण्याकरती त्यांनी लोकशाही मार्गाचेच इथल्या गरीब माणसाला मोफत धन्य व महिलांना पंधराशे रुपये, एमटी चे अर्थ तिकीट प्रवास इत्यादि योजनेच्या आधारवार सत्येवर आश्रित केले व हळुच लोकशाहीच्या मार्गाने हुकूमशाही प्रस्थापित करण्याचा खेळ त्यांनी सुरु केला. आपल्या माणसाच्या आर्थिक बाजूवर पूर्ण नियंत्रण प्रस्थापित केले. लोकशाहीवर नियंत्रण करत असताना या देशातील शेतकरी, शेतमजूर अकुशल कामगार, कुशल कामगार, बेरोजगार विद्यार्थी, युवक, ज्येष्ठ नागरीक, महिला इत्यादींच्या

तुमच्या मताची किंमत मीठ मिरची इतकी समजू नका, रिपब्लिकन जनतेला आवाहन...

हक्कावर गदा आणून राजकीय सत्तेची गरीब जनता कशी कटीक राहील यांचे पडयंत्रं सुरु आहे व त्यासाठी साधु, संत, महंत यांचा आधार घेऊन पर्यायी सत्ता निर्माण करत आहेत व ही पर्यायी सत्ता हिट्लर राष्ट्राचा जयघोष करत आहे. तर धर्मांध शक्ति राजाश्रयच्या बळगवर इथल्या अल्पसंख्यक समाजावर नियंत्रण करत ठेवता येईल यासाठी कधी, भाषेच्या नावावर दोन समुदायात संघर्ष निर्माण करत आहे. तर कपडे कसे घालायचे, काय खायचे, संविधानाने दिलेले धर्मांवरचे स्वातंत्र्य नाकारून जातीय दंगे करायचे व त्यावर या देशातील हिंदू संघटीत करायचा व संख्येने कमी असलेल्या समाजावर

बहुजन सौरभ

अन्याय करून त्यांना आपल्या पायाखाली कसे ठेवता येईल अशी समाजचरचा नव्याने उभे करण्याचा हा डाव खेळण्या जात आहे. या देशातील छोटे, छोटे समूह विनामूल्य वरच्या समाजाची कशी सेवा करतील यासाठी त्यांना धमकावने पळवता मनात भिती निर्माण करणे यासाठी पक्षीय शासदार, आमदार, मंत्री यांना कामात लावल्या जाते आणि लोकशाहीला कसे उध्वस्त करता येईल यांची रंगीत तालीम सुरु आहे. ही ताकत आपणच त्यांना बहाल केली. कारण आपण आपली मते यांना विवकली. त्यांनी आपल्या मताची बोली लावली. कधी राज्यसभेसाठी तर एका एमएलसी साठी तर कधी महामंडळ्यासाठी तर कधी मंत्रीपदासाठी आणि त्यासाठी यांनी आपली मते तर विवकली. त्याबरोबर

गोळवलकराचा विचार स्विकारला लागला तरी बेहतर अशी कट्टी लोक या समाजात निर्माणयला लागली आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या धेण्यापासुन दूर जाऊ लागली. त्यामुळे समाजाची वाताहत तर होणार नाही अशी भिती निर्माण झाली आहे. आज देशात अल्पसंख्याक समाज स्वतःला असुरक्षित समजायला लागला. मताची किंमत मता तुला न समजल्यामुळे आपण सर्व मिळून समाजाला दुसऱ्याच्या दावणीला बांधयला लागलो व इथेच आंबेडकरी राजकरणाच्या घुतनाला सुरुवात झाली. नेत्याला बदनाम करणारा एक वर्ग निर्माण झाला. दुसरा वर्ग कार्यकर्त्याला बदनाम करत समाजापासुन त्याला तोडण्याचा प्रयत्न करत

होता. तर तिसरा वर्ग आरक्षणभोगी समाजाला दोष देवुन आपल्या कर्तव्यापासुन दुर जात होता. सर्व समाज एका चक्रव्यूहात सापडला आहे. ज्या प्रमाणे 1942 ला स्टॅफोर्ड क्रिप्स यांच्या मक्तीने ज्या प्रमाणे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे राजकीय जीवन संपवुन टाकण्याचा जो प्रयत्न झाला तोच प्रयत्न या देशात आंबेडकरी नेत्यांबरोबर झाला असेल या बाबीकडे आपण फारसे लक्ष घातले नाही. आज नेत्यांना आपल्या बाजूने सरेड करायचे असेल तर सी. बी.आय., इ.डी., एस.आयटी., नॅशनल ईन्क्वीसिटीगेशन इत्यादि स्वायत्त संस्थांचा उपयोग करून आपल्या बाजूने येण्यास भाग पाडल्या जाते. किंवा त्यांची व्यवस्था जेलमध्ये होईल ही तरतुद राज्यसत्तेनी करून ठेवली. हे चित्र आपणास स्पष्ट दिसते त्यावेळी ज्यांची सत्ता असेल त्याजागी सुद्धा अश्याच शस्त्राचा उपयोग केला असेल एकतर एनकाउंटर, अथवा जेल या भित्तीने आंबेडकरी नेते सरेडर झाले असतील हे नाकारता येत नाही. या बाजूने सुध्दा नेत्यांना संदर्भात विचार करावा जेणे करुन आपणास त्यांना सुद्धा समाजाच्या मुख्यवाहात आणता येईल व ज्यांच्या सहभागातून गटातटाच्या कारणांमधला एकसंघ करता येईल का? हाही प्रयोग करायला काहीही हरकत नाही आणि धर्मांध शक्तीनी जो फास आपल्याभोवती आवळला तो हळुहळु घट्ट होत आहे. समाजाने आज एकात्र येण्याची गरज आहे. फुकटचा अहंकार जोपासत आपण समाजाला गुलामीच्या खाईत लोटत आहे यांचे भान असणे गरजेचे आहे. ज्या ज्या वेळी समाज इथल्या हुकूमशाही विरुद्ध आवाज उठवतो तेव्हा तेव्हा

प्रवीण कांबळे मो. 9545499931

ग्रंथालयाची राख

आज त्यांच्या अंत्यरात्रेत विविध क्षेत्रातील गणमान्य व्यक्ती उपस्थित होत्या. संपूर्ण गावावर शोककळा पसरली होती. त्यांच्या आठवणींना उजाळा देताना काही मंडळी आपसात चर्चा करीत होती. एक गृहस्थ म्हणाले 'आप्पा किती शांत अन् संयमी होते. आयुष्यभर कार्यात असलेले आप्पा वारंवारामुळे असेरच्या दिवसात अंधरूणात पडलेले बळुन आपल्याला वाईट वाटाघाटे पण आप्पांच्या चेहऱ्यावरील प्रसन्नता कधी ढळली नाही. तेव्हा समजले की शांत अन् थांबलेल्या दिसत असल्या तरी त्या व्यक्तींमध्ये एक वेगवान प्रवास बदलेला असतो. आप्पा म्हणायचे त्या विद्वतेचाकडवीयाही ऊपयोग नाही जी आपल्याला किंवा ईश्वराना लाभ देत नाही. ह्या गोष्टीला महत्त्व नाही की रावण विद्वान होते. महत्त्वाचे हे आहे विद्वानातही रावण असू शकतो. रावणच्या विद्वतेला मानाचा नैतिकतेमुळे कवडीवीही किंमत नाही. कधी कधी रमाच हा विचार येतो की खरंच स्वर्ग आहे का? अन् असेल तर परमेश्वराने तो कुणासाठी बनवला? कारण ह्या भूतलावावर अशी कोणती व्यक्ती आहे ज्याने एकदां गुल्ल केल्या नसेल. ह्याचा प्रत्यय वेळोवेळी माणसांना येतो. जर स्वर्गाबाबत माणसांच्या मनात प्रश्नचिन्ह उभे राहते तर स्वर्गाची निर्मिती कर्ताना परमेश्वराच्या मनात हा प्रश्न आला नसेल का? आपण नेहमी तक्रार करतो की अमुक अमुक व्यक्तीने मला साथ दिली नाही पण वास्तव हे आहे की, साथ तर आयुष्याही सोडते मग माणसांबद्दल तक्रार का करावी? ह्यावर एकच ऊपाय असतो तो म्हणजे, आपण योग्य मार्ग निवडायचा. अन् वेगळ्या वाटेने पुढे चालत राहावे. आयुष्यभर भलेही एस्टेट रस पण कुणाशीही जबरदस्तीने नाते जोडायचा प्रयत्न करू नका कारण ते नाते तकलादू असते. ह्या दुमिरात केवळ काळज आपल्याला सर्व शिकवतो. काळ हा मृत्ता नसतो तो फक्त मीन बाळगून असतो पण योग्यवेळी कोण आपले अन् कोण परक? हे नक्की सांगतो. म्हणून कधीतरी एकांतात बसून विचार करावा की, आपल्या मृत्यू नंतर कुणाला फरक पडणार आहे. ज्यांना फरक पडतो त्यांना सदैव जपावे. लक्षात ठेवा! पायातील काटा काढून टाकल्यावर चालण्याचा जो आनंद असतो. अहंकार काढून टाकल्यावर जिवन जगताना तसाच आनंद मिळतो. असे ज्ञान देणारे आप्पा आजही शांत आहेत. त्यांचाकडे बघुन वाटते की, आवाजाला वय असते पण मीन मात्र सदाबहर असते. एखाद्या समजदार, ज्ञानी वयोवृद्ध व्यक्तीची विता जळणे म्हणजे एका चालत्या बोलत्या विद्यापीठातील मौल्याचा गंधालाचाी राख झाल्यासारखे आहे.' ■ ■ ■

बहुजन सौरभ

अष्टपैलू डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा पुतळा नवीन सुभेदार ले आऊट

अष्टपैलू डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा पुतळा नवीन सुभेदार ले आऊट नागपूर. विविध क्षेत्रातील कार्य करणारे व पदावर कार्यरत लोक येथे वास्तव्य करतात. येथील मोकळ्या मैदानात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा पुतळा आहे. विविध कार्यक्रम मैदानात होतात. काही वर्षांपूर्वी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या पुतळ्याची विटंबना होत होती. समाजात तेढ नको म्हणून पुतळा सुरक्षेसाठी लोखंडी जाळी बसविण्यात आली आहे.

संवाद मित्र, कपिल नारनवरे,
मो. 9370773608

एआय तंत्रज्ञानामुळे आरक्षण धोरणाला धोका : मिलिंद कीर्ती

अमरावती : कृत्रिम बुद्धिमत्ता (Artificial Intelligence – AI) तंत्रज्ञानाच्या वेगाने वाढणाऱ्या वापरामुळे रोजगाराच्या क्षेत्रात भेदभाव वाढू शकतो, असा गंभीर इशारा नावाजलेले पत्रकार आणि 'कृत्रिम बुद्धिमत्तेचे मायाजाल युग - सहमतीची हुकूमशाही, ऑरिस्टोक्रसी टू टेक्नोक्रसी' या ग्रंथाचे लेखक मिलिंद कीर्ती यांनी दिला आहे.

'आजच्या तरुणांचा रोजगार, एआय तंत्रज्ञान आणि संधी व आव्हाने' या विषयावर भारतीया राज्यघटनेच्या अमृत महोत्सवानिमित्त बौद्ध उपासक संघातर्फे अमरावती येथे आयोजित व्याख्यानात ते बोलत होते. कार्यक्रमाला अध्यक्षस्थानी संचाचे अध्यक्ष व निवृत्त अभियंता उमेश सहारे होते. तर विशेष अतिथी प्राचार्य डॉ. कमल गवई, प्रमुख अतिथी निवृत्त कार्यकारी अभियंता गौतम घोडे, आयुर्विमाचे वरिष्ठ विभागीय प्रबंधक एस. यु. फुलब्रेले, पत्रकार नयन मोडे आदी उपस्थित होते. मिलिंद कीर्ती म्हणाले की, एआयमुळे कॉल सेंटर, कॉम्प्युटर ऑपरेटर, रिटेलर्स आदी महिलांशी संबंधित नोकऱ्यांना मोठा धोका निर्माण झाला

सम्यक बहुउद्देशीय संस्थाद्वारा सविधानावर चर्चा

नागपूर : सम्यक बहुउद्देशीय संस्थाद्वारा संचालित विषयना केंद्र त्रिमुर्ती नगर नागपूर येथे अमृत महोत्सवी वर्षात सविधान दिवसाच्या कार्यक्रमाचे आयोजन केले. कार्यक्रमाला प्रमुख वक्ते आंबेडकर विचारवंत सविधानाचे अभ्यासक प्रा. भाऊ वासनिक, अॅड. अनिल कांबळे व संस्थेचे उपाध्यक्ष कांबळे यांच्या उपस्थितीत तथागत भगवान गौतम बुद्ध, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या प्रतिमेला माल्यार्पण करून आणि सामुदायिक वंदना घेऊन कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. नंतर संस्थेचे सचिव डी. एस. वाहाणे यांनी प्रमुख वक्ते प्रा.भाऊ वासनिक यांचे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले तसेच अॅड. अनिल कांबळे यांचे स्वागत संस्थेचे सभासद पाटील यांनी केले. तसेच संस्थेचे उपाध्यक्ष कांबळे यांचे स्वागत जंजाळ यांनी केले. नंतर उद्देशिकेचे वाचन व संस्थेच्या प्रास्ताविकेचे वाचन सचिव वाहाणे यांनी केले. नंतर प्रा.भाऊ वासनिक यांनी सविधानावर सखोल आणि उत्कृष्ट असे मार्गदर्शन केले. अनिल कांबळे तसेच जी. के. कांबळे यांनी सुद्धा सविधानावर आपले मत मांडले. कार्यक्रमाचे संचालन बोरकर यांनी केले. आभार प्रदर्शन संवैधी महिला मंडळच्या अध्यक्षा स्मिता मेश्राम यांनी केले. तसेच लक्ष्मी लोखंडे यांनी सविधानावर सुंदर गीत सादर करून धम्मपालन गाथेने कार्यक्रमाची सांगता झाली. प्रिती गजघाटे, अर्चना शेंडे यांनी कार्यक्रमाला आपले योगदान दिले.

निधन वार्ता

पंचफुला किसनजी नांदगावे

नागपूर : ग्रामिण पोलिस मुख्यालयासमोर जुनी ठक्रे कॉलनी येथील प्लॉट नं. 13 गल्ली नं. 8 येथील रहिवासी पंचफुला किसनजी नांदगावे हिचे 85 व्या वर्षी निधन झाले. त्यांच्या पश्चात 2 मुले व 3 मुली आहे. त्या आदर्श कन्या शाळेच्या मुख्याध्यापिका होत्या. अंतिम संस्कार बुधवारी 11 वाजता वैशाली घाटावर करण्यात येईल.

अनुसया उद्धव उमरे

नागपूर : नरेंद्रनगर नागपूर येथील रहिवासी अनुसया उद्धव उमरे यांचे दि. 3 डिसेंबर 2025 रोजी वयाच्या 74 व्या वर्षी निधन झाले त्यांच्या पश्चात एक मुलगा एक मुलगी व बराच मोठा आस परिवार आहे त्यांचे वर मान्यवरा सशान घाटात घाटावर अंत्यसंस्कार पार पडले.

बहुजन सौरभ प्रकाशक, संपादक, मालक, मुख्य सिद्धार्थ जीवन कांबळे यांनी देश प्रेस पब्लिकेशन, E-30/2, इंडस्ट्रियल एरिया, सोनेगाव (सीएम), हिंगणा, एम.आय.डी.सी., नागपूर - 440016 येथे मुद्रित केले व 9/2, स्वराज कॉलनी, मेडिकल कॉलेजच्या मागे, नागपूर-440027, येथे प्रकाशित केले. RNI No. MAHMAR 2020/84035 Printed, Owner by Siddharth Jiwan Kamble, Published at 9/2 Swaraj Colony, Behind Medical College, Nagpur 440027, Printed at M/S Desh Publication, E-30/2, Industrial Area, Sonegaon (SEEM), Hingna, MIDC, Nagpur-440016, Editor Siddharth Jiwan Kamble Email: bahujaansaurabh@gmail.com Mobile: 9422860648

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महापरिनिर्वाण दिनानिमित्ताने पर्यटन विभागातर्फे विविध भेटी

मुंबई : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या महापरिनिर्वाण दिनाचे औचित्य साधून राज्य सरकारच्या पर्यटन विभागाच्या पर्यटन संचालनालयामार्फत 3, 4 आणि 5 डिसेंबर रोजी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर माहिती भेटीचे आयोजन करण्यात आले आहे.

मुंबईतील चैत्यभूमी येथे भेट देणारे पर्यटक तसेच अनुयायींसाठी ही माहिती भेट निःशुल्क असणार आहे. यामध्ये मुंबईतील चैत्यभूमी, राजगृह, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर इकोनॉमिक्स व कॉमर्स महाविद्यालय, वडळ, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर नवन, परळमधील बीआयटी चाव, सिद्धार्थ महाविद्यालय, फोर्ट या स्थळांचा समावेश आहे. या अंतर्गत दररोज तीन बस सोडण्यात येतील. प्रथम येणाऱ्यांना प्रथम प्राधान्य तत्वावर प्रवेश देण्यात येईल. भेटीमध्ये सहभागी होणारे यांच्यासाठी मार्गदर्शक, पर्यटक/अनुयायी निःशुल्क प्रवास, अल्पोपाहार आदी सोयी-सुविधा पर्यटन 'संचालनालयाद्वारे पुरविण्यात येणार आहेत. या माहिती भेटीचा प्रारंभ 3 डिसेंबर 2025 रोजी सकाळी 9:30 वाजता वीर सावरकर राष्ट्रीय स्मारकासमोर गणपती मंदिर, शिवाजी पार्क येथे होणार आहे. तर समारोप चैत्यभूमी दवर येथे होणार आहे. यासाठी सूरज चतुर्वेदी यांना (8108175530), पवन पवार (7666603211) आणि पर्यटन संचालनालय (9993308883) येथे संपर्क साधता येईल.

नागपुरातील बुद्ध विहार ग्रंथ निर्मिती संदर्भात बैठक

नागपूर : 14 ऑक्टोबर 1956 ला डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी आपल्या लाखो अनुयायींसह बौद्ध धर्माची दीक्षा नागपुरात घेतली आणि दिली. नव्याने बौद्ध झालेल्या लोकांनी अनेक संकटांचा सामना करून बौद्ध धर्माचा अभ्यास आणि धम्म आपल्या अंगीकारला आहे. त्यानंतर नागपूर शहर आणि ग्रामीण बुद्ध विहारांची निर्मिती झाली. नागपुरातील बुद्ध विहार माहिती संदर्भ ग्रंथ आणि माहितीपट निर्मिती संदर्भात बैठक नुकतीच दैनिक बहुजन सौरभ कार्यालय नागपूर येथे झाली. विविध क्षेत्रातील मान्यवर बैठकीला उपस्थित होते. धम्म चळवळीला गतीमान करण्यासाठी आणि येणाऱ्या प्रत्येक पिढीला मार्गदर्शक होईल असा ग्रंथ निर्माण करणे काळजी गरज आहे, असे विचार ख्यातनाम भाखवू भट्ट नागरिकपंकर यांनी व्यक्त केले. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी आम्हाला बौद्ध धम्म दिला. ही जगातील सर्वात मोठी सामाजिक क्रांती होती, असे कार्यकारी संपादक विलास गजपित्री यांनी सांगितले, तर नागपूरच्या लोकांनी आपली

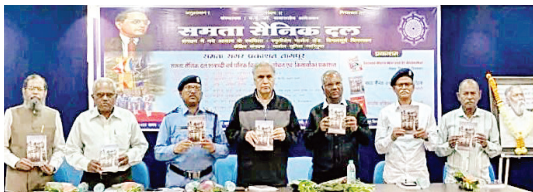

जबाबदारी म्हणून धम्म चळवळीचे केंद्र म्हणून बुद्ध विहारांची निर्मिती केली, असे संवाद मित्र डि. आर. कांबळे यांनी सांगितले. तर अनेक मोठे विहार नागपूर शहर आणि जिल्ह्यात बांधून विहार तयार झाले आहेत. अनेक विहारात चांगले कार्य सुरू आहे असे विचार प्रा. डॉ. सविता कांबळे यांनी व्यक्त केले. धम्म कार्य करणारे लोक सकारात्मक कार्य करित आहे. त्या संदर्भात बुद्ध विहाराला भेट देणे गरजेचे असे संवाद मित्र कपिल नारनवरे यांनी सांगितले. विहार पर्यटनच्या दृष्टीने काही होऊ शकते का? यावर विचार झाला पाहिजे. एक प्रश्नावली तयार करू अशी सूचना गायक सुमेध कांबळे यांनी केली. अनेकांनी जमीन दान आणि बांधकाम करून ऐतिहासिक कार्य केले. असे पुष्पा घोडके यांनी सांगितले. याप्रसंगी संध्या राजूरकर यांनी ही विचार व्यक्त केले. सधेला देवयानी भगत उपस्थित होत्या.

इंदिरा गांधी महाविद्यालयात विद्यार्थी तथा शिक्षकांद्वारे रक्तदान

सोसायटीचे सहसचिव धर्मेद बनसोड यांच्या प्रमुख उपस्थितीत महाविद्यालयाच्या प्रांगणात करण्यात आले. यात मोठ्या संख्येने विद्यार्थी तथा शिक्षकांनी रक्तदानशिबोरात सहभाग नोंदविला. रक्तदानाचे महत्त्व यावर डॉ. अभिजित मानकर यांनी मार्गदर्शन केले. रक्तदान केल्याने शरीरातील असलेले रोग आपणास रक्ताट तपासणी वेळी माहित होते. गरजू लोकांना रक्तदान दिल्याने नवीन जीवन मिळते. हे दान सर्वात मोठे पुण्याचे दान आहे. असेही डॉ. मानकर यांनी यावेळी विद्यार्थ्यांना सांगितले. कार्यक्रमात प्राचार्य डॉ. राजेंद्र कांबळे, पीपल्स वेल्फेअर सोसायटीचे सयुक्त सचिव धर्मेद बनसोड उपस्थित होते. कार्यक्रमाची सुरुवात दि.पं.प्रज्वलनाने करण्यात आली. संस्थेचे अध्यक्ष अॅड. मोहन वासनिक यांनी शिबीर स्थळाला भेट देऊन रक्तदानासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहित केले. रक्तदान शिबीराला एचडीएफसी सावनेर के व्यवस्थापक प्रशांत शेवडे, निखिल पूरी यांनी सहकार्य केले. डॉ. अभिजित मानकर यांच्या मार्गदर्शनाखाली अरुण मोरांकर, मयूरी सोलस्कर, प्रतिक्षा नाचने तथा प्राची कुडसगे या चतूरे रक्तदानाचे कार्य यशस्वी केले. प्रा. मंजुषा कासे यांनी कार्यक्रमाचे संचालन केले तर आभार प्रदर्शन प्रा. किशोर दुर्गे यांनी केले. प्रा. गणेश जोत, महेश देवधरे, पंकज ठाकरे, चेतन ठाकरे, हर्षा गणवार, रोशन भगत, परवेज जावेद, विनोद पटे, राजेश चालीकरवार, डॉ. मंजुषा ढोबळे आदि शिक्षकगणांनी शिबीराच्या सफलताय सहकार्य केले.

समता संगर प्रकाशन द्वारा तीन पुस्तकांचे प्रकाशन

नागपूर : समता सैनिक दल सुवर्ण महोत्सव अंतर्गत समता संगर प्रकाशन नागपूरच्या वतीने तीन पुस्तकांचे नुकतेच पद्यश्री सुखदेव थोरात यांचे हस्ते एका कार्यक्रमात प्रकाशन करण्यात आले. (1) 'द्वितीय महायुद्ध आणि डॉ.आंबेडकर' अॅड. विमलसूर्य चिमणकर लिखित आणि डॉ. चंद्र मस्के द्वारा इंग्रजीत अनुवादित स्द्रभ्रतुष World War And Dr. Ambedkar. (2) पुरुषोत्तम संबोधी द्वारा लिखित 'समता सैनिक दल-स्वरूप ओर इतिहास' तसेच (3) अॅड. प्रकाश दार्शनिक द्वारा लिखित 'भारतीय सविधान आरोप ओर सच्चाई' ही प्रकाशित झालेली पुस्तके आहेत. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सांस्कृतिक सभागृह, उरुवेल कॉलनी, नागपूर येथे 25 नोव्हेंबर ला समता सैनिक दलाचे केंद्रीय संघटक माशाल सुनील सारीपुत यांचे अध्यक्षतेखाली संपन्न झालेल्या परिसंवादात डॉ. आर. एस. वाणे, सुधाकर सोमकुंवर, पुरुषोत्तम संबोधी, इंजि. अरविंद गेडाम, अॅड. प्रकाश दार्शनिक आणि प्रमुख अतिथी पद्यश्री डॉ. सुखदेव थोरात यांनी विचार व्यक्त केले.

महत्वाचे

रेल्वेकर्मचारी तर्फे लोटस पब्लिक स्कूलच्या विद्यार्थ्यांचा सत्कार

नागपूर : युनियन मंडळ आणि रनिंग शाखा रेलकर्मचारी मध्यरेल नागपूर तर्फे 'भारतीय सविधान दिना' निमित्त निबंध, चित्रकला आणि वक्तृत्व स्पर्धेचे आयोजन रविवार दि. 23 नोव्हेंबर ला करण्यात आले होते आणि त्या स्पर्धेचा निकाल सविधान दिनी जाहीर करण्यात आला. या स्पर्धेमध्ये जवळपास 15 शाळांनी सहभाग दर्शविला होता. त्यामध्ये लोटस पब्लिक स्कूलच्या पाच विद्यार्थ्यांनी हा पुरस्कार प्राप्त केला. वक्तृत्व स्पर्धेमध्ये वर्ग 7 वीची विद्यार्थीनी प्रत्युशा गणवीर हिने पहिला क्रमांक प्राप्त केला. निबंध स्पर्धेमध्ये वर्ग 8 वी ते 10 वी या श्रेणीमध्ये वर्ग 8 वी ची विद्यार्थीनी आदिशा मेश्राम हिने पहिला क्रमांक प्राप्त केला. तर वर्ग 9 वी ची विद्यार्थीनी शाल्वीन बोरकर हिने तिसरा क्रमांक प्राप्त केला. तर निबंध स्पर्धेमध्ये वर्ग 5 वी ते 7 वी श्रेणी मध्ये वर्ग 5 वी ची विद्यार्थीनी प्रणाली गणवीर हिने दुसरा क्रमांक प्राप्त केला. तर वर्ग 6 वी चा विद्यार्थी सोहम काटूलवार याने तिसरा क्रमांक प्राप्त केला. वर्ग 7 वी ची विद्यार्थीनी प्रत्युशा गणवीर हिने देखील दुसरा क्रमांक प्राप्त केला. हा पुरस्कार अनंत ऊके, प्रशांत भगत आणि मनोज बागडे यांच्या हस्ते स्वीकारण्यात आला. या स्पर्धेचे परिक्षण प्रज्ञा रामटेके आणि मेघा कडकर यांनी केले. या प्रसंगी शाक्य मुनी मेमोरियल ट्रस्ट आणि लोटस पब्लिक स्कूलचे सचिव प्रा. नाना शेंडे, शाळेच्या प्राचार्या. कांचनलता नागदेवे, प्रभारी पायल शंभरकर उपस्थित होत्या.

तर्क आणि कल्याणकारक या तत्त्वावर विचार करावा : विनोद सदाशिव

परतवाडा : जोरयत तर्क करून आणि कल्याणकारक असल्याची जाणीव झाल्याशिवाय कोणतेही मत स्वीकारात नाही, तोपर्यंत मानसिक गुलामीतून मुक्त झालो हे मानता येत नाही असे प्रतिपादन तक्षशिला बुद्ध विहाराचे अध्यक्ष विनोद सदाशिव यांनी व्यक्त केले. तक्षशिला बुद्ध विहार कांडली परतवाडा येथे प्रबोधनयात्रा महोत्सवातील तिसरी प्रबोधन सभा आयोजित केली होती. मानसिक गुलामी सर्व गुलामीची जननी या विषयावर अशोक सरस्वती बौद्ध यांचे मार्गदर्शनात संत गाडोबाबा बहुद्देशीय आश्रम जरुडचे वतीने प्रबोधन यात्रा आयोजित करण्यात आली. या सभेत अशोक सरस्वती बौद्ध यांनी विविध दाखले देऊन मानसिक गुलामीमुळे समाज आर्थिक, सामाजिक, राजकीय गुलामीला समजू शकला नाही असे सांगून मानसिक गुलामी विरुद्ध प्रबोधन चळवळ गतिमान केली पाहिजे असे ते म्हणाले. विजय रायबोले यांनी देखील यावेळी मार्गदर्शन केले. प्रा. डॉ. गौतम खोब्रागडे यांनी प्रास्ताविक भाषण केले आणि संतोष भालदार यांनी संचालन व आभार प्रदर्शन केले.

मुलांनी या वयातच तर्क करणे शिकावे : अशोक सरस्वती बौद्ध

चांदूर बाजार : विद्यार्थी दशेतील मुलांची पाटी कोरी असते, म्हणून या वयातच सत्य जाणून घेण्यासाठी तर्क करणे शिकले पाहिजे. कुणीही जसे सांगितले तसे मान्य न करता असे का? हा प्रश्न जरूर विचारावा. त्यामुळे पुढे आपली फसगत होत नाही असे प्रतिपादन अशोक सरस्वती यांनी केले. 1 डिसेंबर रोजी दुपारी 3 वाजता श्री शिवाजी विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालय शिरजगाव बंड येथे प्रबोधन यात्रा अंतर्गत प्रबोधन सभेत बोलताना केले.प्राचार्य मनोज डोंगरे सभेच्या अध्यक्षस्थानी होते. संस्थेचे आजीवन सदस्य माजी प्राचार्य सहदेवराव पंचभाई यांनी विशेष अतिथी म्हणून विचार मांडले. चंदन जनबधू यांची विशेष उपस्थिती होती. प्रा. डोंर यांनी संचालन, प्रास्ताविक आणि आभार प्रदर्शन केले.

आजचे कार्यक्रम

मार्गशीर्ष पौर्णिमा निमित्ताने मासिक व्याख्यान दिनांक : 4/12/2025 वेळ : सायं. 7 वाजता. स्थान : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पुतळ्याजवळ चंद्रमणी नगर.

आयोजक : जयभूमि प्रेरणा स्मारक समिती. चंद्रमणीनगर, नागपूर

वक्ता :

PROPERTY FOR SALE

Prime Land with Construction for Sale

Wela (Hari), Shankarpur Road, Nagpur (Gramin)

Perfect for Educational Institutions:

Area 0.46 hectares (50,000 Sq. Ft) with construction around 35000 Sq. Ft., Ideal for Schools, College, Training Center, Residential Tution College, Hotel, Hostel, Ambusman Park

Contact : Sulay 9860361121

FOR SALE

समता भूमी फुले वाड्यात विचाराचे दीप प्रज्वलित

पुणे : महात्मा जोतीराव फुले समता प्रतिष्ठानच्या वतीने डॉ. बाबा आढाव यांच्या मार्गदर्शनाखाली गेले 52 वर्षे अखंडित सुरू असलेली प्रबोधनाची परंपरा म्हणजे 'फुले, आंबेडकर व्याख्यानमाला' दरवर्षीप्रमाणे यंदाही 28 नोव्हेंबर ते 6 डिसेंबर या कालावधीत ही व्याख्यानमाला आयोजित करण्यात आली असून हे 52 वे वर्ष आहे.या वर्षीच्या व्याख्यानमाले दरम्यान लेखक व व्याख्याते भारत पाटील यांनी 'तरुणांमधील वाढती बेकारी, व्यसनधर्मातील आणि उद्रेक' या अत्यंत महत्त्वपूर्ण विषयावर प्रभावी मांडणी केली. या सत्राचा अध्यक्ष म्हणून विचार मांडण्यासाठी मला आमंत्रित करण्यात आले ही माझ्यासाठी मोठी सन्मानाची बाब आहे.असे कामगार नेते काशीनाथ नाखाते यांनी सांगितले. कोरोनासंरख्या कठीण काळातही अविरत सुरू राहिलेल्या या प्रबोधन पर्वाचा भाग होण्याची व विचार मांडण्याची संधी दिल्याबद्दल महात्मा जोतीराव फुले समता प्रतिष्ठानचे मन:पूर्वक आभार. कार्यक्रमाला अॅड. शारदा वाडेकर, अॅड. मोहन वाडेकर, ओमकार मोरे यांसह परिवर्तनवादी चळवळीतील कार्यकर्ते आणि नागरिक उपस्थित होते. समता, शिक्षण आणि प्रबोधनाचा दीप असाच तेजाने प्रज्वलित राहू दे !

महापुरुषांच्या विचारांना उजाळा देत ऑल इंडिया सिद्धार्थ वेल्फेअर सेंटरचे स्नेहमिलन

दिल्ली : छत्रपती शिवाजी महाराज, महात्मा ज्योतिबा फुले, झाशीची राणी, माँ. जिजाऊ, क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, संत गाडो महाराज, रमाबाई आंबेडकर, अण्णभाऊ साठे, यांच्या कार्याचा उजाळा देत ऑल इंडिया सिद्धार्थ वेल्फेअर सेंटरचा स्नेह मिलनाचा कार्यक्रम उत्साहात संपन्न झाला. ऑल इंडिया सिद्धार्थ वेल्फेअर सेंटरच्या नेहमीचा कार्यक्रम महाराष्ट्र रंगायन येथील सभागृहात रविवारी पार पडला. या कार्यक्रमास डॉ. हेमंत तिरपुडे प्राविडेंट फंड कमिशनर प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. स्नेह मिलनाच्या निमित्ताने महाराष्ट्र रंगायनाचा परिसर फुलांनी आणि रांगोळीने सजविला होता. संस्थेचे सदस्य सर्वच नटून थटून कार्यक्रमालासाठी आले. लहान मुलांपासून ते वयोवृद्ध सदस्यांचे चेहऱ्यावर आनंद झळकत होता. कार्यक्रमाची सुरुवात बुद्ध वंदनाने झाली. त्यानंतर फॅन्सी ड्रेस स्पर्धा झाली. यात महापुरुषांची वेशभूषा धारण करून त्यांनी दिलेला संदेश पोहोचविण्याचा इमानदारीने प्रयत्न सहभागी सदस्य कलाकारांनी केला. प्रमुख पाहुणे डॉ. तिरपुडे यांनी आपल्या मनोगतात शाहू, फुले, आंबेडकर यांनी सामाजिक समता समाजात रुजविण्याचा प्रयत्न केला हीच समता अधिकाधिक भारतीयोपर्यंत पोहोचविण्याची जबाबदारी ही संस्थेतील सदस्यांची असून आपापल्या सत्कारात तसेच संघटित रूपात पार पडली, असे आवाहन त्यांनी यावेळी केले. दुपारनंतर सुप्रसिद्ध शाहीर अनिरुद्ध शेवळे यांचे आंबेडकरी जलसा झाले. दहावी, बारावीमध्ये गुणवत्तेने उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र आणि निमण्डले प्रिज्यवृत्ती देऊन सन्मानित करण्यात आले. कार्यक्रमात वेगवेगळ्या भागात सहभागी सदस्यांनाही प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले. यावेळी संस्थेच्या स्पर्णिकेचे प्रकाशन करण्यात आले. कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी अध्यक्ष सुजाता अंभोरे, उपाध्यक्ष सुजाता नंदेश्वर, महासचिव सुभाष लोखंडे, कोषाध्यक्ष ज्योत्स्ना वासनिक, शेखर अलोने, अॅड. शरद शिंगडे, मनोष गवई, अभय गणवीर, प्रमोद थुलकर, मनोज सहारे आणि अन्य सदस्यांनी परिश्रम घेतले.